СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 293. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 17. грудня, 1928. VOL XXXVI. No. 293. Jersey City, N. J., Monday, December 17, 1928. THREE CENTS.

СЕНАТ ІНТЕРПРЕТУЄ ПАКТ КЕЛОҐА

ОТСЕЮ ДОРОГОЮ ХОЧЕ ПОРОБИТИ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ. КУЛИДЖ ПРОТИ ЦЬОГО.

ВАШИНГТОН, 14. грудня. — Сенатор Мозес з Ню Гемшир вніс резолюцію, в якій заявляється за ратифікацією договору Келоґа, але подає певні застереження як самозрозумілі. Ті застереження такі:

Злучені Держави не обовязані до ніякого карного кроку супроти других держав, які нарушать договір Келоґа.

Договір той не нарушує доктрини Монро.

Договір не нарушує в нічім права Злучених Держав до оборони своєї території.

Договір не зобовязує Злучених Держав до додержання тих договорів, до яких вони не приступили.

Застереження ті не обняті законом, а тільки в таку форму, що це все розуміється само через себе. Але і проти таких застережень заявився през. Кулидж, котрий є того погляду, що сенат буде й без того в силі ухвалити в разі потреби такі кроки, які вважатиме за відповідні.

ПОСЕРЕДНИЧАТЬ МІЖ БОЛІВІЄЮ І ПАРАҐВАЄМ.

ВАШИНГТОН, 14. грудня. — Панамериканська Конференція вислала до правительства Болівії і Параґваю резолюцію, підписану Келоґом, як головою Конференції, в якій Конференція предкладає свої услуги в справі мирного полагодження граничного спору між обома державами.

НОВІ ТРІЙЛИВІ ҐАЗИ.

БУДУТЬ У СИЛІ ЗНИЩИТИ НАЙБІЛЬШІ АРМІЇ В КОРОТКІМ ЧАСІ. СЕКРЕТ ВІДОМИЙ ВЖЕ МАЙЖЕ ВСІМ ДЕРЖАВАМ, АЛЕ ЖАДНА З НИХ НЕ ПОВАЖИТЬСЯ ТИХ ҐАЗІВ УЖИТИ.

ШИКАҐО, 14. грудня. — Хемік д-р Гилтон Іра Джонс подає, що наука винайшла тепер такі ґази, які є дуже легкі і сотки разів дешевші від тенків та тяжкої артилерії, але зате далеко від них страшніші. Ґази ті не є вже секретом. Але держави бояться їх уживати задля їх страшних наслідків. Державам ходить о винахід такого ґазу, який не вбивав би, а тільки приголомшував.

ЗЛИЛИСЯ РАДІО З ВІКТОРОМ.

ДВІ ВЕЛИКІ КОМПАНІЇ З МАЄТКОМ НА $116,000,000.

НЮ ЙОРК, 14. грудня. — Радіова компанія злила свій маєток з компанією Віктора, що виготовляє говорячі машини. Передтим злучилася радіова компанія в подібний спосіб з підприємством Кіт-Олбі-Орфіюм. У той спосіб хочуть опанувати цілий бизнес розвеселюючих підприємств.

ПОСЛІДНА З РОДУ, СКІНЧИЛА САМОВБИЙСТВОМ.

НЮ ЙОРК, 14. грудня. — Мисс Ліла Керр, літ 38, остання з дітей Волтера Керра, президента Ню Йорк Лайф енд Трост Компані, відобрала собі життя револьверовим вистрілом в готелю Амбесадор у Ню Йорку. Мисс Керр терпіла на меляхолію. Займалася летунством і перелетіла кілька разів територію Злучених Держав. Та це її не вилічило.

РУЗВЕЛТ БЕРЕ ЛЕКЦІЮ ВІД СМИТА.

БУДЕ ПРОДОВЖАТИ ПОЛІТИКУ СМИТА.

НЮ ЙОРК, 14. грудня. — Вибраний нюйорський говернор Рузвелт конферував через 4 години зі Смитом, котрий впроваджував його в діловодство в Олбані. Найбільше говорили про безнесові справи, головно про буджет. По розмові Рузвелт заявив кореспондентам, що Смит дав йому дуже добрі вказівки та що він буде працювати по тій самій лінії, якої держався Смит.

ГУВЕРА СТЕРЕЖУТЬ ДАЛІ.

БУЕНОС АЙРЕС, 14. грудня. — Президент арґентинської републики дав обід у честь Гувера. Ірогоєн не забирає ніколи слова на офіційних приняттях, тому не говорив і тим разом. Рівнож і Гувер не говорив. Але приняття мало наскрізь сердечний характер.

Гувер приймав у себе ріжних достойників та оглядав місто. Через цілий час його стерегли зі всіх сторін, бо все ще побоюються атентату.

МІЛІОНИ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

ШИКАҐО, 14. грудня. — Купець Джеймс А. Паттен залишив маєток вартости $15,000,000. Дохід з маєтку буде побирати жінка, а по її смерти весь маєток буде поділений на дві половині: одна половина піде на діти, а друга на добродійні ціли.

ЖИДИ НА УКРАЇНІ ГОЛОДУЮТЬ.

А ТО ЧЕРЕЗ НЕВРОЖАЙ, СПРИЧИНЕНИЙ ПОСУХОЮ.

НЮ ЙОРК, 14. грудня. — Натан Шанін, секретар Американського Соціялістичного Жидівського Союза, подає, що він був у Росії і на Україні та приглядався жидівським кольоніям. Він заявив, що Жиди на кольоніях біля Одеси дуже бідують та що будуть далі голодувати, бо жнива не дописали. На ратунок уряду нема що числити, бо допомога може прийти аж з Сибіру, де збіже зародило. Та совіти такої допомоги не дадуть, бо через лиху комунікацію збіжа з Сибіру не дістануть. Тому одинокий ратунок для Жидів на Україні, це допомога з Америки.

ГОСПОДАРКА МІСТОМ КОШТУЄ ДОРОГО.

В НЮ ЙОРКУ ВИХОДИТЬ $54.87 НА ГОЛОВУ.

ВАШИНГТОН, 14. грудня. — Департамент торговлі подає, що видатки управи міста Ню Йорку за 1927 рік виносили $327,597,418, або $54.87 на голову.

РОБІТНИЧІ ЗАВОРУШІННЯ В ІНДІЯХ.

З Бомбаю доносять, що страйкуючі робітники напали на крамниці й пограбували їх. Поліція стріляла на робітників, що вступили з нею в бій, підчас якого забито трох поліцменів і пять робітників та багато ранено з обох сторін.

КАРИ ЗА НЕЛЕҐАЛЬНУ УПРАВУ ТЮТЮНУ.

По звідомленням польської преси, в станиславівському воєвідстві викрила влада 3,000 нелеґальних плянтацій тютюну. Область цих плянтацій займала поверх 26 тисяч квадратових метрів. Влада сконфіскувала всі запаси тютюну та покарала нелеґальних плянтаторів грошевою карою. З станиславівському воєвідстві стягнено при цій нагоді поверх 550 тисяч золотих кари.

КАНАДА СПЛАЧУЄ $85,000 ДОВГУ ДЕННО.

Промовляючи 28 листопада в Канадійськім Клюбі у Венкувері, сказав міністер фінансів Роб, що Канада зменьшила свій державний довг в протягу послідних пять літ о 136,000,000 долярів, або по 85,000 долярів денно. В звітнім сего року сплачено 53 міліони долярів довгу із біжучих прибутків. В слідуючім році міністер фінансів сподіється сплатити 60,000,000 долярів в такий самий спосіб.

$400 ЗА ПІВ БУШЛЯ ПШЕНИЦІ.

400 долярів за пів бушля пшениці заплатив 28 листопада на зимовій виставі в Торонті Герман Треле, пшеничний король з Вембли, Алта. В додатку заплатив він цю ціну за свою власну пшеницю, котру дав на виставу. Пшеницю, яка виграла першу нагороду, продавано на літицитації і Треле був приневолений заплатити за неї 400 долярів, щоби не випустити її зі своїх рук.

АРЕШТУВАННЯ В КРАЮ.

Дня 8. листопада арештувала поліція на Персенківці у Львові студентів Андрія Притуляка і Льонгіна Робака, котрі проходячи попри польський памятник, відчитували написи.

В Бережанах арештувала поліція гімназіяльних учнів: Шмуґовського Михайла, Галія Василя, Душника Володимира, Якима Федора і Бориса Івана. Причиною арештування є те, що названих посуджують у биттю шиб.

У Гвіздці арештований студент університету Теофіль Руденський. Причиною арешту має бути те, що названого посуджують у знаттю польського прапору з будинку українського Народного Дому.

Ходорів, 10-ті роковини независимости Польщі принесли для Ходорова кілька арештувань і ревізій, а притокою до того був факт, досі ніким непросліджений, що в суботу вечером невідома рука кинула камінь у вікна польського Сокола. Це викликало паніку серед зібраної там публики, та спричинило стріли. Стріли приписують Українцям. Арештовано в тій справі п. А. Яницьку учит. Р. Ш., студ. І. Василика, дир. ПСК Р. Дуткевича і д-ра А. Стронціцького, з яких трое пізнійше випущено в неділю вечером.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

CANADIAN UKRAINANS PROTEST POLISH OUTRAGES.

The Oshawa Daily Times, of Monday, December 10, 1928, wrote:

FORWARD PROTEST AGAINST VIOLENCE TO UKRAINIANS.

Mass Meeting Sends Petition to League of Nations on Polish Outrages.

The Ukrainian women's mass meeting was held last night at the Albert St. Ukrainian Hall under the auspices of a joint committee, representing women of three local Ukrainian churches — Presbyterian, Greek-Orthodox and Catholic — and "The Elightenment Society." The purpose of the meeting was to protest against the persecutions of Ukrainians in Eastern Galicia by the Polish administration. The speakers maintained that the Polish authorities are responsible for the pogroms committed by the Polish mobs upon the Ukrainian population of Lemberg on Nov. 1, when many Ukrainians were shot and wounded and one woman killed.

Many Outrages.

Since November 1, the Polish mobs led by the Polish university students have been sacking Ukrainian stores, Ukrainian college students are attacked and beaten on the streets. These atrocious acts are committed with co-operation of the Polish police. Not a single perpetrator of these pogroms was arrested but instead forty Ukrainian university students were arrested and put in prison.

When a Ukrainian representative of the Polish Parliament by the name of Chrutsky brought these matters before the Parliament, the Polish minister of the Interior threatened him with arrest.

Petition Forwarded.

A letter was read from the undersecretary of state for external affairs in Ottawa in which he advised the Oshawa Ukrainian that the League of Nations affords machinery for dealing with any complaints on the part of minorities in Eastern Europe. Accordingly, a petition to this effect was telegraped to secretary-general of the League of Nations in Geneva, and another to Senator Dandurand, the Canadian representative on the Council of the League of Nations so that he may be in possession of necessary information when the matter is brought before the Council by the Ukrainian minority in Poland.

Members.

The members of the local Ukrainian Women's Joint Committee are the Mrs. Matchynski, Mrs. Lazar, Mrs. Hritzio, Mrs. Zalischuk, Mrs. Chrustawka, Mrs. Svorick, Mrs. Cuz, Mrs. Mech and Mrs. Furick. Besides the women speakers, the meeting was addressed by Rev. J. Chrustawka of the Greek-Orthodox Church, Rev. Luke Standret of the Ukrainian Presbyterian Church and Mr. Lazar, a Ukrainian teacher.

НЕ МАЮТЬ НАДІЇ НА ВРАТУВАННЯ „СЕЛТИКА".

Майже страчені всі надії на вратування пароплава „Селтик", що розбився на скалі. Вся залога вже залишила його. Тепер стараються вратувати той груз, що ще не знищений водою.

БЕЗРОБІТТЯ В АНГЛІЇ НЕБЕЗПЕЧНЕ.

Безробіття в Англії дійшло до небезпечного степеня і всі політичні партії з неспокоєм застановляються над тим, що слідує робити. Федерація Майнерів видала відозву з просьбою о допомогу. Без роботи живе близько 300,000 майнерів, а враз з дітьми і жінками се робить число звиш міліона душ, котрим голод заглядає в очи.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ПРАВИЛЬНОЇ ПОВІТРЯНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

Найбільша німецька компанія повітрової комунікації „Люфтганза" веде переговори з цепеліновою компанією в справі перевозу по Европі пасажирів, які будуть прибувати з Америки на цепелінах. Цепеліни будуть привозити пасажирів лише до свого ганґару, а звідти літаки будуть розвозити їх по ріжних місцевостях Европи.

ВІДКРИТТЯ БУДИНКУ-МУЗЕЮ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА.

Дня 10. листопада в приміщенні Київської філії інституту Т. Шевченка відбулося урочисте засідання філії на честь відкриття в Києві будинку-музею Шевченка.

У вступнім слові директор інституту акад. Багалій докладно схарактеризував завдання інституту Шевченка.

Вивчення Шевченка та його творчости, сказав промовець, можна розділити на кілька етапів. Передреволюційне студіювання Шевченка мало за обект малокультурного співця, поета-мужика. Тільки революція дала змогу розгорнути справжнє вивчення Шевченкової творчости, виявити його глибоке соціяльне значіння, виявити культуру поета, що йшов поруч зі своїм віком.

Інститут Шевченка, що обєднує найвизначніших літературознавців, має на меті вивчення Шевченка та його доби, вивчення української літератури від Котляревського до наших часів і широку популяризацію здобутків цього вивчення серед трудящих мас України.

Науково-дослідча робота інституту зосереджена в його кабінетах, які є розділені між Харковом і Києвом.

Свято відкриття нашого музею, каже при кінці акад. Багалій, збіглося з сумними подіями у Львові. Мимоволі виникає порівнання між становищем науки в Радянській Україні, що має всі обставини для свого розвитку, й Західною Україною, де поламано й притоптано всі паростки української культури.

З цієї тези й антитези ми маємо зробити відповідну синтезу.

З доповіддю про заходи Шевченківського Комітету до вшанування памяти Шевченка виступив уповноважений Укрнауки Л. М. Левицький, а докладну картину розвитку інституту Т. Шевченка подав проф. О. К. Дорошкевич.

ЛИТВА ЗГОДИТЬСЯ НА ПОСЕРЕДНИЦТВО ЛІҐИ НАЦІЙ

ЦЕ ЗМЕНЬШУЄ НАПРУЖЕННЯ, ЩО ТРЕВАЄ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА ЛИТВОЮ. ДОСІ ВАЛЬДЕМАРАС ВІДКИДАВ ВСЯКУ ІНТЕРВЕНЦІЮ ЗІ СТОРОНИ ЛІҐИ НАЦІЙ У СПОРІ ЛИТВИ З ПОЛЬЩЕЮ.

ЛЮҐАНО, 14. грудня. — На засіданню Ради Ліґи Націй Вальдемарас нарешті заявив, що Литва згодиться на посередництво між нею та Польщею, яке переведе спеціяльна комісія, котру призначить Ліґа Націй.

Щоби добути таку згоду зі сторони Вальдемараса, треба було багато працювати Бріянови та еспанському делеґатови. Лише коли вони заявили, що інтервенція зі сторони Ліґи Націй буде мати виключно технічний характер і нічого спільного не буде мати з якимсь примусом Литви, чи з покаранням її, Вальдемарас згодився на таку комісію.

СКОРОСТРІЛИ ДЛЯ УГОРЩИНИ.

АВСТРІЙСЬКІ МИТНІ УРЯДНИКИ ЗНОВУ ВИКРИЛИ ТРАНСПОРТ СКОРОСТРІЛІВ.

ВІДЕНЬ, 14. грудня. — Ще не забулася непримна для Угорщини справа з транспортованням до неї скорострілів, що була минулого року навіть на засіданню Ліґи Націй, як знову викрито кову подібну спробу. На цей раз урядники віденської митниці викрили сім скринь зі скорострілами на пароплаві, що йшов до Угорщини.

Підчас митного огляду урядники звернули увагу на одну скриню з написом „Ойл моторс". Скриня ця була трохи розбита, а при огляді її урядники побачили, що в ній повно частин від скорострілів. Коли вони відчинили шість інших подібних скринь, то в них знайшли те саме.

Скрині ці посилалися англійською компанією по виробленню амуниції. Тепер розпочалося слідство, щоби вияснити, до кого ці скоростріли йшли.

ЗАГИНУЛО 9 КІНООПЕРАТОРІВ.

ЗІРВАЛИСЯ В ПРОВАЛЛЯ ПІДЧАС ФОТОҐРАФОВАННЯ ГІР

МОСКВА, 14. грудня. — Від якогось часу переводяться кінові фотоґрафовання кавказьких гір. Цією роботою заняті кілька партій, які тепер фотоґрафують неприступні кавказькі верховини.

Одна з таких партій зірвалася з гори недалеко міста Грозного. Всі 9 кінооператорів загинули в бездонному проваллю.

ЛІТАКИ ДЛЯ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ГАРМОН РАДИТЬ, ЩОБИ КОЖНА ДЕРЖАВА ВІДДАВАЛА ДО РОЗПОРЯДИМОСТИ ЛІҐИ НАЦІЙ 10% СВОЇХ ПОВІТРОВИХ СИЛ.

ЛЮҐАНО, 14. грудня. — До цього часу Ліґа Націй не має жадної реальної сили, щоби примусово переводити в життя свої рішення. Морального авторитету Ліґи часто не вистарчає, щоби перевести в життя свої постанови, особливо коли Ліґа Націй хоче запобігти війні між державами, що є її членами.

Полковник Гармон подав проєкт, щоби кожна держава, котра є членом Ліґи Націй, віддавала їй 10% своїх повітрових сил, які Ліґа може вживати для примушення коритися її постановам тих держав, що задумують війну. Він думає, що 1000 боєвих літаків можуть примусити кожну державу не розпочинати війни, коли проти цього є Ліґа Націй.

Проєкт полковника Гармона, очевидно, буде скоро обговорений у Ліґі Націй, бо сподіваються, що це може скріпити пакт Келоґа.

ПРОТИЯПОНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ.

ДЕМОНСТРАНТИ РОЗГРОМИЛИ ПОМЕШКАННЯ МІНІСТРА СПРАВ ЗАКОРДОННИХ НАНКІНСЬКОГО УРЯДУ.

НАНКІН, 14. грудня. — Антияпонська Ліґа улаштувала демонстрацію протесту проти так званої нішіґарської позички. Демонстранти вимагали більшої публичности в китайсько-японських переговорах, що тепер провадяться.

Демонстранти знищили умебльовання в домі міністра справ закордонних. Війська охороняють міністерства фінансів і справ закордонних та японський консулят.

ДОПОМОГА МАЙНЕРАМ.

ПРАВИТЕЛЬСТВО МАЄ ПРИЙТИ З ДОПОМОГОЮ БЕЗРОБІТНИМ МАЙНЕРАМ, ЯКИХ СТАНОВИЩЕ ДУЖЕ НЕВІДРАДНЕ.

ЛОНДОН, 14. грудня. — В понеділок премієр Болдвин зробить доповідь в парляменті про урядовий плян допомоги безробітним майнерам у південній Валії та в Доргамському вугляному районі. Допомога має йти на набуття для безробітних харчів, одежі та взуття.

Добродійний допомоговий фонд тепер має 750,000 долярів. Уряд каже, що коли цей фонд дійде до висоти 2,500,000 долярів, то уряд тоді дасть ще такую суму.

НАГОРОДЖУЮТЬ СВОГО ВАСАЛЯ.

ІТАЛІЯ НАГОРОДЖУЄ НАЙВИЩОЮ НАГОРОДОЮ АЛЬБАНСЬКОГО КОРОЛЯ.

РИМ, 14. грудня. — Король Віктор Емануїл нагородив „ковніром Анунціята" альбанського короля Зогу. Це найвища італійська нагорода.

ПОСЛИ НЕ БУДУТЬ ПРОВАДИТИ БИЗНЕСІВ.

ПАРИЖ, 14. грудня. — Французький парлямент ухвалив закон, який забороняє послам до парляменту бути на становищу директорів, адміністраторів чи контрольорів яких би то не було комерційних, індустріяльних чи фінансових підприємств. Цим Французи хочуть запобігти тому, щоби посли не зловживали своїх прав для нечесних бизнесів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ПРИКРИЙ ЖАРТ НАД ВЕЛИКИМ НАРОДОМ"

Ралф Блуменфелд, редактор анґлійської ґазети „Лондон Дейлі Експрес", котрий вернув недавно в Анґлію з подорожи по Злучених Державах, виступив публично зі заявою про американську прогибіцію.

Він назвав прогибіцію „найбільшими, найтрагічнійшим жартом, який історія цивілізації справила над великим народом".

Він говорив: „Більшість горівки, яку продають у Злучених Державах, се чиста отруя. Вона ширить смерть або моральне й тілесне знищення. Сей вбийчий „джин" розбив більше домів, знищив більше молодих жить і розсіяв більше нужди в тому великому й незвичайно щедрому краю, як цілі покоління непоздержливого запивання чистого спирту перед прогибіцією могли зробити.

„Прогибіція є добра для декого. Але вона не добра для всіх.

„Я бував на ріжних приватних аринятях в ріжних частях Америки і лишень в одному случаю в Шикаго бачив я прогибіційний стіл. Я був на „кактейлових приняттях", на котрих були стейтові урядники, федеральні законодавці, судді, президенти колеґій, — аж смішно вичисляти, кого там не було. З малими виїмками вони всі пили так само або й ще більше, як перед прогибіцією. Всі вони говорять, що прогибіція се пожалування гідна й принижуюча фарса. Одну надію вони мають, що прогибіція з часом вийде з ужитку та що, коли вона буде задержана, то тільки як частина так званих стейтових „синіх законів".

„Покищо однак є се справді пригноблююче видовище — сей великий народ шануючих себе й закони людий з тягаром на шиї, якому вони не можуть дати ради. Через те відай вони далі вперто пють більше горівки, як їм хочеться".

Наконець Блуменфелд заявив, що навіть 50,000 аґентів не потрафилоби висушити край. І не пуста се балачка, коли майже того самого дня прогибіційний комишенер д-р Дорен виступив у конгресі зі заявою, що для справдішнього виконання прогибіції треба не 30 міліонів долярів у рік, а 300 міліонів. Значить, дотеперішне виконування прогибіції се чиста забавка, в якій вдається, що нібито щось робиться, а справді нічого не робиться. Мимо сеї заяви урядника конгресова палата послів далі преспокійно ухвалила собі 27 міліонів долярів на се нібито виконування прогибіції. І тільки Брус, „мокрий" сенатор з Меріленду, подав у сенаті поправку, щоби на виконанне прогибіції видати таки 300 міліонів долярів. Така поправка означалаби, що уряд щиро береться до прогибіції. Але поправки ніхто на серіо не бере. Всі признають її жартом. Прогибіції ніхто викокувати поважно не хоче. Прогибіція се тільки один великий а глупий „джовк", який великий нарід дозволив справити над собою прогибіційним проповідникам.

ПРОМОВА ПОСЛА Д-РА МИХАЙЛА ЗАХІДНОГО

в польському соймі при нагоді буджетової дискусії 14. листопада ц. р.

Події від 1 до 3 листопада 1928 у Львові і в цілому краю є проявом тріваючої фактично дотепер війни українського народу за власну державність на західно-українських землях.

Вони є і будуть постійним проявом реакції против польського імперіялізму, який у 1918—19 рр. загорнув силою українські етнографічні землі.

Ці події є доказом, що на Західній Україні продовжується боротьба з цим фактичним політичним станом, який настав на цих землях з хвилею мілітарної окупації, що її апробувало рішення ради амбасадорів, доконуючи насилля над правом самовизначення українського народу.

Система польського правління на західно-українських землях полягає на тім, що узброєна польська цивільна меншість при загарантованій безкарности і кождочасній чинній підтримці з боку органів державної влади і реґулярного війська (сальва залоги львівської цитаделі до українського „Академічного Дому") поборює автохтонну українську більшість.

Криваві львівські випадки доказують, що після майже 10-літнього такого фактичного виконування влади Польщею на українських землях український нарід не уступив перед силою і тріває в боротьбі з непорушною вірою в перемогу своїх державних стремлінь.

Львівські випадки є з черги доказом того, що знехтовання права самовизначення українського народу є постійною небезпекою для світового мира і крие можливість світової пожежі.

Цієї небезпеки не усуне ніяка політика миролюбивої фразеольоґії, оперта на нинішному фактичному стані, тому що український нарід є занадто сильний духово і фізично, щоб допустив до постійного поневолення хочби найменшої своєї частини.

Треба глянути безпосередно правді в очі, щоби зрозуміти величину і могутність цієї боротьби. Тоді видадуться смішними погрози, що їх кидає нам представник польської влади, як також відклик до судів, або крамарські висування претенсій до відшкодовання. Тому, що ці погрози, як і факти знищення майна є страшним, одначе конечним правом війни.

Міжтим для українського народу є цінніше право до війни за свої державні стремління, як опінія погрожуючого противника, або матеріяльні шкоди, спричинені боротьбою. Ми, Українці, розуміємо, що в такій боротьбі противник для противника є поза правом. Тому не диве нас виступ міністра Складковського, як також не числимося з можливістю здобуття справедливости в границях нинішної Польщі. Тому за нею не кличемо.

В отсій боротьбі за національну волю — боротьбі, що ставить нас поза правом — мусимо витрівати сильні, не забуваючи слів Хмельницького: Manu facta, manu destruuntur. (Рукою створене, рука зруйнує).

Хвилево пригнічений нарід зуміє зліквідувати свої рахунки з противником в слушному часі.

Европа мусить зрозуміти, що огненний стан на західно-українських землях, загрожуючий загальному мирові, істнує тут у вищому степені, як деінде. Коли ревізіоністична акція, репрезентована Ллойдом Джорджом, льордом Ротерміром і иншими є в цілости оправдана на заході, то, беручи справу предметово, ревізіоністична акція має більше оправдання відносно українських земель під польським пануванням — тим більше, що в судьбі західно-українських земель є у великій мірі заінтересована Українська Република за Збручем, якої уряд дав нераз вислів цьому заінтересованю в цілому ряді правно-державних декларацій (декларації Раковського і Чічеріна).

Напятновуючи криваву масакру українського населення у Львові в листопадових днях зі сторони Поляків, заявляю перед цілим культурним світом, а зокрема перед урядом Української Радянської Републики, що події з 1-го листопада 1928 і зі слідуючих днів є проявом постійної боротьби за стремління українського народу до державної національної незалежности з одної сторони і проявом боротьби з екстермінаційною політикою польського уряду і властей супроти українського народу на його власній території з другої сторони.

Підчеркую факт, що органи польської влади, як також військо, в дні 1. листопада 1928 і в слідуючих днях, і в часі масакри українського населення, і в часі вандальського нищення українських інституцій активно підтримували узброєну польську меншість і створили для цієї меншости підложе до кровавих і скандалічних виступів проти українських автохтонів і їхнього стану посідання.

Вважаю українські демонстрації в дні 1. листопада 1928 з нагоди 10 роковин української державности маніфестацією за поворот української влади в Галичині, вважаю ці демонстрації за новий вияв безперервного, активного стремління українського народу до національної незалежности, до злуки з матірним українським пнем, — уважаю їх грімким протестом проти звірського поневолення і нелюдського переслідування українського автохтонного населення на його власній землі.

Нинішна хвиля, освячена кровю українських мас на вулицях Львова в звязку з десятими роковинами реституції української держави на західно-українських землях, вкладає на мене обовязок до слідуючої заяви:

Складаю поклін Героям, полягли на полі слави, замученим у тюрмах і в концентраційних таборах смерти, розстріляним на підставі присудів польських судів.

Політичним вязням і західно-українській політичній іміґрації посилаю щире поздоровлення.

До молодого покоління апелюю: Витрівати мужно аж до цілковитої перемоги!

Визов міністра внутрішних справ з дня 6. листопада 1928, приймаємо і, вступаючи в боєві ряди, будемо гідно боротися за наше повне національне і суспільне визволення. Народні маси підуть з нами, тому, що ми тільки виконавці їхньої волі, тому, що ми тільки каменярі.

Отак ми всі йдемо, в одну [громаду скуті
Святою думкою, а молоти в [руках.
Нехай ми прокляті будем і [світом позабуті,
Ми ломимо скалу, рівнаєм [правді пути
І щастя всіх прийде по на- [ших аж кістках...

(Гучні оплески на лавах всіх українських, білоруських, німецьких і комуністичних послів. Бесідникови щиро ґратулюють).

ДО ВІДОМА ВП. ЧЛЕНАМ І СЕКРЕТАРЯМ У. Н. СОЮЗА.

Отсим повідомляється, що дня 6-го грудня с. р. вислано місячні викази і рахунки на грудень та адресар на рік 1929. Посилка повинна бути в руках кождого відділового секретаря, а хто такої не отримав, нехай сейчас повідомить гол. канцелярію У. Н. С.

В рахунках за грудень є подана належитість за календар на рік 1929. Проситься прислати повну суму згідно з рахунком, щоби не перетягати довгів на слідуючий рік.

Адресар має бути сейчас по виборах відповідно виповнений і звернений, без ріжниці чи є зміна в уряді або нема.

В случаю смерти члена треба сейчас повідомити гол. канцелярію, а не ждати аж до висилки розмету, щоби можна смертний лист вислати і посмертну запомогу виплатити перед замкненнєм року.

Дуже богато замішання, нарікань і спростовань є з тими виплатами посмертних запомог, які не упорядковані як слід. Случаєсь, що член жонатий вже третий раз, а посмертна запомога записана на першу жінку. На покриттє похоронних коштів записана сума $100.00 або $200.00, а похорон коштує $300.00, або і більше. Взивається всіх тих членів, які не мають тут рідні, щоби зробили зміну спадкоємців, призначуючи відповідну суму на кошти похорону, однак не більшу як $300.00, згідно зі статутом організації, параграф 292 або параграф 212, точка 13.

Вкінци проситься всіх тих місцевих урядників, котрі що місяця присилають звіти і рахунки аж послідного дня в місяці, щоби хоч раз в рік приспішили посилку. Всі рахунки і звіти мають бути в канцелярії У. Н. С. не пізнійше як 28-го грудня с. р., щоби можна замкнути книги і гроші розписати по банкам не пізнійше 31-го грудня, для контролі нашої і державної.

Р. Слободян, гол. фін. секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШЛІМ СТАРУ ОДІЖ В ГАЛИЧИНУ.

Я, що вернувся з Галичини, де перебував шість місяців головно по селах, хочу поділитися з читачами „Свободи" своїми вражіннями.

Кожде українське село, чи то на полях Поділля, чи на Підгірю, чи в Карпатах, уявляє собою всюди однаковий образ страшної нужди. Все населення босе, обдерте, ходить в лахміттях, що має на собі по двайцять латок на одних ногавицях.

Зарібок на селі голодовий. На весні й в осени за працю на ріллі платять по 1 злотому в день, а в жнива по 2 золоті. Робити треба від самого ранку до пізної ночі. Один злотий рівнається десятьом австрійським крайцарам. За нього можна купити: чотири ґазети, або чотири домові почтові марки, чи дві заграничні, або одно кільо рижу. Оден бохонець хліба коштує 1 злотий і 40 ґрошів. Обід в ресталврації коштує від трох до десять злотих. Убрання вартує від 200 до 500 злотих.

Голод, це неминучий гість села, що приходидть до нього кожної весни. Половина селян виживає своїм хлібом найдальше до Великодня, а дальший ратунок до нового збору знаходять собі у Жидів, що в немилосердний спосіб визискують селян. За 100 позичених злотих селяне платять 5 злотих місячно, або 60% річно. Коли селянин позичив у Жида весною збіжжа 100 кільо, то в осени мусить повернути 250 кільо.

Ми можемо помогти нашим братам в краю, коли будемо посилати їм звідси хоч би те, що тут викидаємо, а це одежу. Тут наші люди викидають на вулицю одежу, що трохи лише протерта, або вже не подобається і т. п. Посилаючи таку одежу, ми неодного нашого бідака в рідним краю одягнемо та пригріємо.

Іван Федан з Арнолд, Па.

Адорян Боній.

СОВІСТЬ

(З мадярського.)

(Докінчення)

Незнакомий сів так, що світло крізь відхилені двері падало просто на нього, а він міг бачити, що ділося в другій хаті. Полою роздертої блюзи обтер собі лице, з якого стікала вода. Волосся прилипло йому до чола, закривало йому майже очи. Тому годі було заглянути в ці очи, що світилися так дивно, дико й таємничо.

Незнакомого привів у хату не дощ. Він прийшов нарочно, з розмислом, гнаний страшною, завзятою ненавистю.

То був здичілий волоцюга. Дитиною ще відпекувалися його порядні люди. Ходив наче хижий звір, злий та непогамований у своїх бажаннях і вчинках.

Три дни шлявся біля отсеї хатини. Спокій та щастя хатини і її мешканців задержали його в його мандрівці, заскреготав зубами із зависти, щоби знищити якоесь це щастя, а все це добро собі привластити. Чигав лише на нагоду. В ночі положився в траву, відки міг бачити хатину осяяну місячним світлом. І він кричав здавленим голосом, бо бажав знищення, наче голодний вовк.

І нині пополудни застав хатину пустою, на овиді зник його противник, що був сильний, а вдома осталася лише безсила жінка. Жінку він убив, добичу зібрав, щоби втекти з нею.

Але на втечі нараз задержала його думка. Ще не чув повного вдоволення з того, що доконав. Чогось іще недоставало, щось мучило його та гнало його назад туди. Хотів бачити, сам не знав що: може лише сам біль того другого, біль серця людини і почування чистого болю, на які сам ніколи не був здібний. Цікавість і туга мучили його та гнали його назад. Свій вчинок хотів завершити страхіттям, яке бачити-ме в смертній світлиці хатини того вечора.

Не чув ані докорів совісти, ні сорому, або щось подібного, як сидів там у темній хаті та поглядав у другу освічену хату, де в слабому світлі лямпи сидів тамтой неповорушно у невтишеному болі.

На дворі все ще лютувала хуртовина. Тепер іще й вітер завивав наче якась потвора. Буря холітала деревами, вікнами, двері скрипіли, кидалися з усією силою на вітрячок (погідник) на крівлі, що вже стільки літ неповорушно спокійно сторожив хатини заржавілий, неповорушний. Вітер був сильніший ніж вітрячок, тому вітрячок крутився і скрипів.

То був дивний голос у цій дикій хуртовині, тихий і якийсь надземський, наче нялканий плач малої дитини, або здавлюваний скрик. А цей чоловік біля померлої і той незнакомий у другій неосвітленій хаті — здригнулися оба рівночасно.

Але Янош не дуже журився цим голосом; він думав, що цей голос добувався з глибини його серця, відки витиснули його біль і туга.

А незнакомий ворушився неспокійно та наслухував. Його шлях був усе виразний, дикий і несамовитий і йому не приключилося ще нічого незрозумілого. Тепер у поспіху не міг знати, відки доходив цей голос. Чейже не з ліжка вмерлої?

Він наслухував і ждав. Та лютувала лише хуртовина, цього голосу вже не було чути. Вихилив трохи голову та заглядав у другу хату. Тепер міг бачити і ліжко, на ньому лежала жінка. Він надармо глядів, вона не ворухнулася.

Аж ось знову почувся цей голос, і наче ближчий, а ще більше загадочний, ще більше роздирав серце, ще нещасливіший. Під незнакомим заломилося крісло, з такою силою оперся він на нього. Та надармо глядів він неповорушно, із закушеними зубами, на тамтой бік, на ліжко: ця, що лежала на ліжку, не ворушилася.

Він устав помало з крісла, а вважав, щоби тамтой в другій хаті не запримітив його. Та, як побачив тамтого так страшно неповорушного, це налякало його. Відступив більше в тінь і притиснувся до стіни. Ще пильніше наслухував і ждав.

Страшний, сумний голос почувся, втрете і четверте. Не міг зрозуміти, відкіля доходив цей голос: раз здавалося, начеб то стогнав тамтой біля постелі, то знову, наче цей голос доходив відси, зовсім відси біля нього; а може ні, може відкіля знадвору, згори, з неба, з страшної, незрозумілої далечі.

Незнакомий почувався тепер так, як цей звір, що нечайно найшовся перед чимсь незнаним, що тратить усяку відвагу та зачинає дрижати із страшного жаху та переляку.

Мурашки пробігли йому по спині, став підкрадатися до дверей. Хотів їх відчинити помалесенько та в цій хвилі, як торкнувся клямки, роздався знову цей тихий, скрипливий, захриплий голос ще радше зітхання. Незнакомий в страху засильно шарпнув клямку. Двері скрипнули сильно, але не відчинилися.

Зимний піт виступив йому на чоло. Він горячково шукав звязку між цим скриком, вмерлою жінкою, замкненими дверми і чоловіком, що сидів там у другій хаті. Так, у цьому домі щось страшного готовиться проти нього.

Хотів перейти на другий бік хати, може ратуватися крізь вікно. Але й туди мусів перейти поперек струю світла, яку лямпа кидала з тамтої хати. А перейти через те ясне світло здавалося йому тепер чимсь надлюдським, якоюсь незнаною досі небезпекою. Та він проте сетаки підкрадався здовж стіни аж до дверей і вихилив трохи голову, щоби заглянути до середини; може той чоловік зовсім туди не глядить.

Але той, що сидів біля ліжка, глядів тупо та неповорушно перед себе, як йому здавалося, просто йому в очи. Ці неповорушні очи приковували його; йому здавалося, начеб хотіли ввертітися в нього. Він не в силі був ворухнутися та чув, як по висках помало стікає йому піт.

Між занавісами мусів бути десь маленький отвір, бо подув вітру продістався до середини і полумя лямпи дрижало. Незнакомий побачив лише, що в тамтій ясній хаті ворушилося щось по стінах то тут то там, а як йому вкінці вдалося відірвати зір від неповорушного чоловіка, тоді йому здавалося, що бачив зовсім виразно, як нежива жінка ворухнулася.

Він скоро уступився, а його переляк іще збільшився. Тепер цей страшний голос подобав на якийсь пискіт, а потім це був гострий, дріжучий, перериваний тон. Незнакомому здавалося, що мусить оглухнути. Віддихав глибоко, в горлі душило його й пищало так тихо, що він лише сам міг це чути.

Вдарив плечима об стіну, а це біля більше налякало його. Тож і за його плечима стоїть хтось! Йому геть замрячився ум, не важився і ворухнутися, бо може тамтой ззаду схопить його за плечі та задушить його так, як він нині пополудни вдушив отсю жінку. Коліна йому тряслися, пискіт у горлі ставав усе захриплійший і гострійший, він стогнав уже зовсім голосно, лише сам не чув того.

А на дворі озвався щераз той загадочний, захриплий голос. Незнакомий не видержав. Став говорити потихо, скомлючи, але в тихій хаті таки чути було його слова:

— То я вбив її.

Тамтой, що сидів неповорушно біля ліжка, зірвався переляканий. Видивився на незнакомого. Потім устав, начеб із крісла піднесла його якась безмежна сила.

Його стать виросла так у блимаючім світлі лямпи, наче якогось великана.

Незнакомий найрадше скулився би біля стіни, як міг найменше, його очи видивилися на підходячого, губи його ворушилися безупину, машинально, голосно, ще голосніше, а потім він став говорити безупину:

— То я, то я, то я...

На дворі вітрячок застогнав ще раз, в останнє, а потім вихор понісся далі в інші околиці.

(Кінець).

На премієрі якоїсь нудної песи чути в перших рядах крісол сильне хропіння. Нараз із ґалерії хтось кричить на весь голос:

— Пане, пане, не хропіть так страшно, а то ще пробудите цілий театр!

Якийсь письменник присвятив свою книжку німецькому ліричному поетові Гайному.

Гайне написав йому таку подяку: „Любий приятелю! Як я читав Твою книжку, заснув, але мені снилося, що я все ще читаю її. Тоді напала на мене така нудьга, що я пробудився".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БЕЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє, що на річнім мітінґу, дня 3. грудня вибрано уряд на 1929 рік як слідує: П. Кобрин, предс.; М. Шаламий, заст.; Н. Путас, фін. секр.; Н. Мороз, заст.; А. Романів, кас.; В. Гаврилів, заст.; Ю. Бойко, рек. секр.; М. Росоловський, А. Басараб і О. Маньків, контр. комісія. Новобраний уряд просить членів, щоби частійше приходили на мітінґи. Мітінґи будуть відбуватися у вівторок по 10. Адреса фін. секретаря: Николай Путас, 24 E. 23 St., Bayonne, N. J.

— Позич мені сорок долярів.

— Дуже радо позичу тобі, але аж тоді, як вернуся із Сан Франціско!

— Колиж це буде?

— Не знаю, бо я не їду туди!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ПЛАТИТИ АРТИСТАМ ЗА ВИСТУПИ НА ПАТРІОТИЧНИХ СВЯТАХ?

Вичитав я в одній дописі в Свободі з 16. листопада, що артистам не треба платити за їх виступи на українських патріотичних святах і не мало я сьому здивувався. Ся думка ставить справу неправильно. І я покажу, чому.

Коли ми станемо домагатися від артистів, які жиють з музики чи співу, щоби вони виступали на святах без заплати, то ми скоро доведемо до того, що наші артисти скажуть нам: „Ідіть, поспівайте самі". Що буде тоді? Чи піде хто послухати таких співаків?

Ніхто на таке свято не піде, а як піде, то пожалує. А дальший наслідок з того буде такий, що прийдеться відтак брати чужих артистів, Чехів, Жидів, Поляків, Німців, тощо, і платити їм за виступи. Так уже в деяких громадах і роблять тепер: Українські артисти грають і співають даром, а як комітет готов заплатити, то кличуть чужих.

Я переконаний, що ми осягнемо кращі висліди, як будемо платити артистам за їх виступи, як платиться усякому чоловікови за його працю, а українська суспільність буде домагатися від своїх артистів, щоби вони давали жертви на громадські цілі, як вимагається від кождого свідомого громадянина. Мені здається, що так робиться в других народів.

Ф. Дубас.

—o—

ПОПИРАЙМО СЕБЕ САМИХ.

Коли ми хочемо бути народом сильним і незалежним, мусимо розвиватись економічно. Економічна независимість якогось народу торує йому дорогу і до політичної независимости. Тому ми мусимо розвивати свій промисл, свою торговлю і їх попирати і піддержувати.

Нарід, що має свій сильний промисл, свою сильну торговлю, ніколи не дасть себе в неволі держати, не дасть нікому над собою панувати. Богатого народу ніхто ніколи не міг поневолити, бо в богатого народу є средства, є середники до оборони. Тому ми мусимо поправити стан нашого народу, щоб освободити його з ярма-неволі, а до сего треба нам роздобути національну свідомість і здобути матеріяльний достаток.

Нині не той нарід сильний, що числом великий, але той, що національно свідомий і матеріяльно заосмотрений. На полі національного освідомлення діло йде вперед скорим кроком. На економічнім, матеріяльнім полі є застій. На сім власне полі мусимо розбудити життя, мусимо взятись до діла. Америка дає нам велику нагоду до сего, треба лиши доброї волі і охоти.

Українські бизнесмени і професіоналісти в Америці і Канаді повинні зробити перший крок в сім напрямі. Вони повинні зорганізуватись у спільні бизнесові товариства чи клюби, а відтак зцентралізуватись. Зорганізовані бизнесмени близше запізналибись самі зі собою, запізналибисьби з тим, що вже є зроблене, чи осягнене на економічнім поли, а що в найблизшій будучности треба зробити і як до сего братись. Зі сего повставби „Союз" всіх бизнесменів і професіоналістів з одною ціллю — помогти свому народови наперед стати економічно независимим, а відтак і політично.

Такі зорганізовані бизнесмени в льокальні клюби чи товариства малиб нагляд не лише над добробутом своїх членів, але **малиб і нагляд над морально-бизнесовим поведенням своїх членів супроти загалу.**

Коли український загал побачить, що над бизнесменом в його околиці є нагляд, є дисципліна і відвічальність, тоді сей загал буде відноситись з довірям — буде попирати таких зорганізованих бизнесменів чи професіоналістів, бо буде знати, що за свої гроші, пущені у такого свого бизнесмена, дістане чесну обслугу і стопроцентову вартість свого доляра.

Український загал мусить памятати ще й се, що кождий доляр, пущений в руки українського бизнесмена чи професіоналіста, робить потрійне добро. Сей доляр лишається в українських руках, витворює спільний український доробок і вертається назад на українські справи. Той сам доляр, пущений в руки чужинця, робить потрійну кривду українському народови — робить його біднішим, не йде на українську справу, а йде часто на його ворожу справу, бо своїм доляром годуємо свого ворога.

Український загал не повинен забувати, що як він буде попирати українських бизнесменів, то українські бизнесмени в десятеро більше будуть попирати українські льокальні чи старокраєві справи.

Нехай нам не буде байдуже, де ми пускаємо нашого доляра: чи в свого чи в чужого. Памятаймо, що кождий доляр, пущений в руки чужинця, ослаблює наш український економічний стан, кривдить українські народні інституції тут в Америці і в старім краю, які потребують сего доляра. Кождий Українець, що не попирає свого бизнесмена, робить непростимий народний грх, який коли не відобється на нім самім, то відобється на його дітях. Через брак його народної зрілости, народньої чести, народньої дисципліни і розуміння терпить він самий і терплять другі за него.

Нехай сих кілька слів остороги опамятає нас на будуче. Коли ми досі не попирали своїх, то застановімся, змінім своє поступованнє, а з сим зміниться і дійсний стан нашого народу. Постановім собі, що відтепер є нашим народним обовязком попирати своїх бизнесменів, а головно тих, що зорганізувались, бо вони є щирими Українцями, є морально зобовязані в товаристві давати Вам чесну обслугу повну вартість за Вашого доляра, попирати щиро народні справи і підпирати щедро українські народні інституції матеріяльно.

М. М. Белеґай, Шикаґо, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Марки Рідної Школи.

Згідно з запавшими на вічу дня 7. жовтня резолюціями, Комітет Рідної Школи приготовився до видання марок Р. Ш. В тій саме ціли скликає представників усіх товариств на засідання, котре відбудеться дня 18. с. м. о год. 9-тій вечером в Народнім Домі. Думку видання марок піддали українські бизнесмени, однак не в ціли придбання для себе більшого числа покупців, а в ціли оподаткования чужих, користаючих з нашої еміграції.

Проситься отже стежити за появою марки Рідної Школи, та домагатися її у всіх склепах, де наші Українці купують.

Від нас залежить будучність нашої країни. Не пропустім жадної нагоди працювати для її користи.

З старокраєвих вістей бачимо, що наші брати взялись до діла в усіх напрямках. Подбаймо, щоб і нас зачислено колись до спільних здобутків. Знаємо, що в Українця його „я" стоїть понад маєтки, то подбаймо, щоб се „я" було не особисте, а „я" цілого народу і щоби взнеслось, як вже не понад, то бодай на рівні з усіми культурними народами, а се здобудеться тільки масовою освітою, котра лежить у школі. В нашій найблизшій нам школі, з українською мовою, українською піснею, українською молитвою, в нашій Рідній Школі.

Пелагія Дембицька,
секр. Р. Ш.

—o—

НЮ ЙОРК.

Партія епископа Богачевського знова програє процес за церковний заряд.

Нюйорська українська греко-католицька церква при 7. Вулиці здавна в процесі. Ще 23. марта 1928. року найвисший суд повіту Ню Йорк видав був вирок у процесі громадян Івана Букеля, Дмитра Чайки, Івана Солтиса й Гр. Кохановського проти неправного вибору церковними тростісами гр.: Семена Гайди, Данила Яворського, Василя Картулаша й Дмитра Слезюка. Сей вирок признавав вибір, проти котрого позовники протестували, правним. Позовники тоді внесли відклик; і апеляційний відділ того самого суду дня 15 червня 1928 року зніс вирок низчого суду та признав вибір згаданих тростісів неправним. Тоді пізвані, невдоволені з рішення висшого суду, внесли відклик до так званого „корт оф апілз" в Олбані, і сей славнє що видав дня 4 грудня своє рішеннє. Сим рішенням суд затвердив вирок висшого суду, признав слушність громаді й признав вибір тростісів Гайди, Яворського, Картулаша й Слезюка безправним та казав пізваним понести кошти процесу.

У сей спосіб покінчилася довга судова справа проти безправного вибору тростісів, якого, як говорили позовники, мав допуститися церковний уряд з парохом о. Понятишином на чолі. Вирок усуває важну перешкоду для обняття заряду церковної громади самою громадою. Чи громадяни захочуть обняти сей заряд у свої руки, се покажуть правні вибори тростісів, що тепер мають наступити на основі судового рішення, звалюючого неправний вибір.

Громадян, які виступили за тим, щоби церквою правили правні вибранці громади, заступали адвокати Вилием Килколем та Олександер Хиляк, син теперішнього „берджеса" міста Олифанту.

Справою вибору тростісів в нюйорській греко-католицькій громаді цікавляться й поза Ню Йорком, бо нюйорська греко-католицька церква закупила дім Українського Народного Комітету, котрий Комітет закупив був за гроші, зібрані в 1916 році на Український День. Сей контракт зробила громада підчас заряду сих, тепер признаних неправними, тростісів; в імени комітету контракт підписували п. Володимир Лотоцький і о. В. Лотович та д-р Семен Демидчук, котрого два попередні підобрали собі на місце пана Івана Добрянського.

—o—

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Протестаційне Віче.

Наш Пасейк немов віджив, відродився. Так можна сказати про це протестаційне віче, що відбулося в нас дня 2 грудня в галі при 212 Президент Ст.

Народу зійшлося стільки, що його вже давно в Пасейку не бачив ніхто в такій скількости. І це найбільше всіх радувало.

Віче отворив голова вічевого комітету гром. Микола Галагін. Він згадав, що пасейська громада протестувала недавно проти засуду невинних Атаманчука і Вербицького, а тепер прийшлося ще раз скликувати протестаційне віче, щоби піднести голос проти тих ляцьких звірств, що мали місце у Львові у листопадові дні.

Першим референтом щодо самого протесту був д-р Л. Мишуга. Бесідник висказав свою радість з приводу того, що пасейська громада відчула горе рідної землі і залишила хоч на той час спори та обєдналася для протесту проти Польщі.

Бесідник обговорив далі значіння листопадових днів в історії нашої визвольної боротьби. На тлі перевороту з 1 листопада 1918 року пояснив він ті події, що відогралися у Львові десять літ пізніше як льоґічний вислів польсько-українського конфлікту, який може закінчитися тільки тоді, коли здійсниться ідеал листопадових днів і ми будемо мати свою власну державу.

Бесідник спімнув за ті великі жертви, що їх поносить український нарід в тій важній боротьбі з окупантами наших земель, зазначуючи, що саме ті жертви є завдатком нашої певної побіди. А представивши послідні крiваві події у Львові, бесідник подав способи, як нам вести дальшу боротьбу і як протестувати, щоби з таких протестів була дійсна користь для нас, а шкода для ворогів.

Другий бесідник, гром. Антін Батюк зі Скрентону, зазначив, що молодіж це квіт народу, а якжеж виглядає той польський квіт, ті польські студенти, що мов дика орда пішли нищити українські інституції. Саме та польська молодіж, говорив бесідник, знищить і саму Польщу. Їх погром на Українцях відобється погано на самій Польщі, бо самі польські студенти нанесли Польщі найбільші шкоди. Світ тепер пізнає, що це за культурний край та Польща, що виховала таку дикунську молодіж.

По тім бесідник змалював положення Українців під Польщею, звертаючи головну увагу на нашого селянина, котрого доводить Польща до цілковитої руїни. Той селянин береться тепер до самооборони і ми звідси повинні йому в тім помагати.

Забирали слово ще й другі бесідники. Рівнож переведено збірку, яку по покриттю коштів віча вишлеться на краєві цілі.

Предсідатель віча відчитав ще резолюції, які вислано до секретаря Келлоґа і до Ліґи Націй.

Телеграма до Ліґи Націй звучить:

The League of Nations at
Geneva,
Geneva,
Switzerland.

We, American citizens of Ukrainian descent and members of other organizations of the city of Passaic, protest against the flagrant persecutory campaign waged against our brethren in Western Ukraine by the tyrannical Polish Government.

The Polish chauvinistic students provoked a riot on November 1, 1928, which was utilized by the Polish Government as a pretext for the ruthless and merciless persecutions with ultimate end of extermination of the helpless Ukrainian people.

Since Poland is a member of the League of Nations, and the League has the power to dictate to Poland, we therefore appeal to you to use your influence to stop these inhuman practices, unworthy of any civilized nation.

Ukrainian American Citizens Club and other Organizations of Passaic, New Jersey.

President: Nicholas Hallahon
Vice-President: William Smetana
Secretaries: Michael Tabatzuk, Michael Prypchan
Treasurer: Hnat Sawkiw.

ЛИСИЦЯ І ЗАЯЦЬ.

(Фінляндська байка)

Лисиця стрінула раз заяця.

Глумливо і гордо глянула лисиця на заяця. Заяць похитав приязно вухами та ждав, що скаже лисиця.

— Хто тебе боїться? — спитала нарешті лисиця, видно сердита, що заяць так добродушно похитував собі вухами в присутности її Величности Лисиці.

— А хто тебе боїться? — спитав і собі заяць.

— Всі мене бояться, — чванилася лисиця. — Чи не бачиш, який в мене великий, пушистий хвіст? Усі звірята, що бачать мене здалека, гадають, що я вовк. Тому бояться мене. А тебе не боїться ніхто.

— Заложімся! — сказав заяць, що нині був вдоволений, веселий, сміявся під носом із глупої лисиці та взагалі не боявся. Покажу тобі, що мене бояться!

Лисиця пристала на заклад. Обоє пішли насамперед трохи на прохід. Небаром заяць побачив череду овець, що спокійно спочивала собі біля корчиків. Заложилися за голову один одного тай позасипляли.

Одним скоком скочив заяць між спокійні вівці. Вони смертельно перелякані, розскочилися на всі боки, як могли найскорше.

— Бачиш, як мене бояться? — сказав урадуваний заяць.

А як побачив здивоване, глупе, перелякане лице лисиці — не міг здержатися від сміху.

Але як заяць сміявся так нездержливо, роздерлася йому морда. З того часу заяці мають цей знак на морді.

Це із злорадного сміху.

А лисиця пішла задумана. І не знати, чи з тої пори вона ще йшла зі заяцем об заклад.

Але й заяць виминав відтоді лисицю, бо боявся, що лисиця буде сміятися з його роздертої морди, яку одідичили по ньому всі заяці.

У лікаря. — Пане доктор, голова мене болить, у грудях коле, чую страшний біль усе в жолудку, а в додатку все мені так недобре.

ПОКЛИК

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З МОГИЛЬНИЦІ

(Ню Йорк, Н. Й.)

„До Хвального Товариства Могильниця в Ню Йорку:

„Дорогі Браття, бувші односельчане села Могильниці!

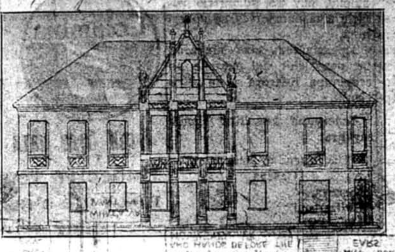
„Доля розлучила нас від спільного життя і кинула Вас аж за океан, а ми остали тут жити на рідній, а не своїй землі. Ми мусимо тут боротися проти наїздника, котрий насильно загарбав нам батьківщину, зрошену кровю і потом наших батьків, та ще посягає по нашу душу. Він хоче видерти нам мову і деморалізує нашу молодь, те будуче покоління, від котрого зависить дальша доля нашої вітчини. Бо яке виховання і свідомість дамо нашим дітям, такий і хосен буде мати з них наша батьківщина. На них надія направити те зло, що нас несвідомих і неприготовних стрінуло.

„Для того, щоб боротись проти переважаючого ворога і на кожнім кроці ставити йому опір, до цего треба свідомих людей, щоб у молодь защіпити любов до свого поневоленого народа. Средством, що веде до тої цілі, є освіта і школа. Це найкраща зброя, щоб відбити ті ворожі удари, звернені на нас. І ми в своїм селі зачали будувати Український Народний Дім де моглаб бути приватна школа. Школи ми не маєм , бо погоріла. А хотяй нам і відбудувалиб школу, то певно, що переведуть її на польську. Та ми, маючи власну хату, зможемо вчити дітей самі, по своєму.

„Робота в нас йде вперед чого доказом є те, що маємо вже на площі поверх 35 стосів каміння і робітники дальше ломлять. Камінь подарував нам зі своєї гори др. Савчик з Могильниці, ми лише платимо по одному долярови робітникам за ломання від одного стоса. Хотяй важке діло, та думаємо, що діпнемо свого, уповаючи на Вашу поміч. Як рівнож писали нам з Торонто, що мають готівки около 150 долярів (сто пятьдесять) на ціль нашого дому і Вінніпег не відмовляється з помічю. Плян виробляв нам інжінір Честняк з Теробовлі. Кошторис виносить 7,000 (сім тисяч долярів).

„Нижче підписаний комітет бажає роздобути средств на будову дому, та населення таке обтяжене тими всіми, та ще раз новими драчками, що само не всилі спромогтися. Ми думаємо, що Ви зрозумієте наше прикре положення і не відмовите нам у нашій просьбі, хоч знаємо, що Ви тяжко гаруєте на той гріш, та мусите забезпечити себе і родину. Та Ваша жертва не піде на марне і колись зможете бути горді на те, що за Вашою допомогою повстав дім в нашому і в Вашому селі. Колись, як Ви повернетесь домів, приємнійше Вам буде глянути на ту молодіж, котра буде свідома і з вдячністю та пошаною буде відноситись до Вас, як визвольників своїх. Про решту роботи будемо Вас інформувати по можности.

„Остаємо в добрій надії та бажаємо Вам всего найлучшого і щасливого повороту до рідні.

„За Комітет: Евген Войтіховський, Михайло Проць, Іван Кацан. — (Печатка)".

Дорогі Родимці!

От такий дім має бути побудований в нашім селі. На вигляд, може декому видасться не дуже то вибагливою, але під кождим оглядом, як на село, дім аж надто буде відповідний. Вже самий рисунок того дому вказує, що то має бути неякабудь хатина на сходини, але дім, що можна буде назвати народною інституцією. Видно, що громадяне в нашім селі мусіли богато поступити вперед, коли їм потрібний такий обширний дім. Так як заповідалося наперед, що в тім домі має міститися школа, саля театральна, склеп споживчих товарів і инше, значить після вимог самого населення мусіли плянувати так, щоби дім був обширний де по змозі можнаб було умістити те все, що вгорі зазначено. А що відозва була писана ще в місяцю лютім (та сама відозва що вище надрукована), то там нема нічого сказано про дальший хід праці. Тоді тільки возили камінь, а тепер вже зачали будову.

Ми з Ню Йорку вислали на ту ціль 400 долярів і зібрали знов сто долярів, котрі маємо тепер вислати. З Вінніпегу (Канада) також вже вислали 120 долярів, а і в Торонто, як довідалися з відозви, мають зібраних около 150 долярів. Значить, в нас булаби сила, якби хотіли всі працювати. Та ми знаємо, що є ще наші односельчане, котрі перебувають в Шикаго, Джанставн, Филаделфії і в других місцевостях і до котрих властиво відноситься та допись. Може хоть з газети поінформуються про нашу роботу і прийдуть з допомогою, бо до сего часу нічого, про них не чуємо.

Булоби добре, щоби в тій місцевости, де більше односельчан, заснували комітет і влаштували підприємства на ту ціль, бо з одноразового датку великої помочі не буде.

Колиж всі як оден поможемо, то певно, що до року дім буде викінчений на злість нашим окупантам.

За Комітет в Ню Йорку:

Павло Грицишин,
Петро Зюбрицький,
Осип Головацький,
Е. Гайда, Зюлковська,
Григорій Тарнопільський.

Увага: Хто хотівби якусь переписку провадити в тій справі, просимо звернутися на адресу: **Hryhory Tarnopilsky, 602 East 11th St., New York, N. Y.**

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за листопад 1928 року.

Число відділу	Члени	Відділи з каси	З пушок	З підприємств	Не члени	Разом
1	$ 40.00	$	$	$	$	$ 40.00
35	6.00	20.00				26.00
42	54.00					54.00
44	9.00					9.00
57				178.80		178.80
59	5.50			180.79	7.40	193.69
90	51.00					51.00
91	10.00					10.00
98	31.50					31.50
103	25.00					25.00
114	21.00					21.00
120			5.00			5.00
165				52.00		52.00
192	8.25					8.25
279	3.50					3.50
280	34.00	10.00				44.00
291	6.00	5.00				11.00
312	2.00					2.00
320	19.00	10.00				29.00
334	7.00					7.00
336	24.50					24.50
366	7.00		2.00		1.00	10.00
396	31.00		1.21			32.21
	$ 395.25	$ 45.00	$ 8.21	$ 411.59	$ 8.40	$ 868.45

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за листопад 1928 року.

ВІДДІЛ 1.

Бр. св. Андрея в Шамокін, Па.

Жертви від членів і з пушки проголошено.

Дістано від членів $40.00

Разом $40.00

Копистянський Лука $1.00
Чечила Іван 1.00
Тиханський Никита 1.00
Піх Іван 1.00
Карпяк Василь 1.00
Карпяк Дмитро 1.00
Полиняк Григорій 1.00
Старищак Петро 1.00
Старищак Олена 1.00
Гамуляк Григорій 1.00
Бендас Марія 1.00
Полиняк Василь 1.00
Полиняк Іван 1.00
Полиняк Юлія 1.00
Полиняк Никита 1.00
Полиняк Марія 1.00
Полиняк Михайло 1.00
Петрончик Максим 1.00
Дзьобко Григорій 1.00
Дзьобко Петро 1.00
Дзвінчик Михайло 1.00
Сем Лев 1.00
Куретяк Лука 1.00
Ярема Ольга 1.00
Німий Григорій 1.00
Олесньович Теодор 1.00
Ванцьо Константин 1.00
Ференц Дмитро 1.00
Вишовський Сидор 1.00
Рапава Анастазія 1.00
Челак Теодор 1.00
Олесньович Юліян 1.00
Котляр Дмитро 1.00
Лабовський Іван 1.00
Піта Василь 1.00
Лацко Іван 1.00
Пацканич Михайло 1.00
Клебан Йосиф 1.00
Маційовський Михайло 1.00
Курилів Василь 1.00

ВІДДІЛ 35.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Филаделфії, Па.

З каси відділу $2.00
Члени 6.00

Разом $26.00

Цегелик Іван $2.00
Зазуляк Андрій 1.00
Мисаковець Григорій 1.00
Пеленський Петро 1.00
Пеленський Михайло 1.00

ВІДДІЛ 42.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Пасейку, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дістано від членів $54.00

Разом $54.00

(Поіменного виказу жертводавців не прислано).

ВІДДІЛ 44.

Тов. Українських Січових Стрільців у Нортгемптон, Па.

Жертви з каси відділу, від членів і з пікніку проголошено.

Дістано від членів $9.00

Разом $9.00

Бугай Василь $1.00
Воднарчук Катерина 1.00
Кобрин Михайло 1.00
Барна Катерина 50
Барна Михайло 50
Постич Вінцентій 50
Постич Катерина 50
Стефанчик Марія 50
Стефанчик Юлія 50
Йосик Андрій 50
Йосик Домка 50
Мазепа Анна 50
Мазепа Федько 50
Мазур Марія 50
Мазур Антін 50

(Дальше буде).

— Моя дочка вчиться співу.
— А робить поступи?
— О так — уже двох льокаторів винеслося!

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ ОБЕДНАННЯ.

(9)

Головні урядники є тої думки, що акцію делегата Р. Ш. треба зі всіх сил поперти і треба боронити його особу перед нападами. Рівнож треба отверто заявити, що коли чоловік покинув родину і веде роботу, йому треба за це заплатити, щоб міг сам жити і його родина. Це річ природна і самозрозуміла. Акція делегата є певного рода проба, яка виясніть Р. Ш., як треба глядіти на допомогову акцію з Америки, а нас переконає, чи і скільки наші погляди щодо методи збіркової акції, яку веде Обеднання, правильні, чи ні. Не треба забувати ще й те, що делегат і Р. Ш. мають на цілі лише одну справу, а Обеднанне має перед очима цілий Рідний Край і всі його потреби.

Д-р Мишуга вносить, щоби ухвалити в справі Рідної Школи в Краю таку резолюцію:

1. Рідна Школа і Обеднанне.

Обеднанне Укр. Організацій в Америці ставило від перших початків свого істнування справу допомоги Рідній Школі на першім місці. Вся Коляда Рідній Школі — це був перший клич, який підніс Обеднанне, коли розпочинало допомогову акцію для краю. Так було на самім початку, так є тепер. Тільки стихійні нещастя, катастрофи з голодом і з повінею відвернули на хвилю американську жертвенність в своїй головний силі в инший бік. Обеднанне розуміє добре теперішнє катастрофальне матеріяльне положення Рідної Школи, як і здає собі добре справу з того, яка велика була би для загального добра шкода, колиб так завалилася під польською займанщиною наша Рідна Школа, ота тверда остоя, на якій будуємо наше державне майбутнє.

Та не закриваємо цего, що між нами і Рідною Школою заходять деякі ріжниці в поглядах щодо метод, як краще використати американський ґрунт для допомоги Рідній Школі, бо ми є цеї думки, що тільки той централізований спосіб, який пропагує Обеднанне, одиноко успішний, бо він один виховує людей до систематичної жертвенности і ту жертвенність в силі проконтролювати.

Ми одначе є тої думки, що той досвід, якого набере в Америці Делегат Рідної Школи, доведе вкінці до того, що Рідна Школа буде глядіти на допомогову акцію в Америці тими очима, якими глядить Обеднання, себто подавляюча більшість тих, що несуть на своїх плечах весь тягар допомогової акції для краю.

Дальше буде)

Коцюбку переїхало авто.
— Чи він уже неживий? — питається Коцюбкова лікаря, що йшов із ними.
— Так, — відповідає лікар. Але тут Коцюбка піднімається та каже:
— Алеж ні, я жию!
— Тихо будь! — перебиває жінка — пан доктор чейже знає ліпше!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда українського бизнесмена.

Український нюйорський бизнесмен гром. Платон Ставок переслав до редакції „Свободи" $50 як сьогорічну коляду, призначену на українських інвалідів у Львові.

Кромі сего переслав він на ту саму ціль чек на $4.48, які одержав від Земельного Банку у Львові титулом дивіденди за закуплені тамже акції.

Обі суми відослано до краю через Обеднанне.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Збірка на хрестинах.

Дня 11-го листопада б. р. на хрестинах у громадянина Андрія Харука між гістьми зайшла мова і про події, які мали місце у Львові дня 1-го листопада, коли ляцькі дикуни змасакрували невинне українське населення. На пропозицію самого громадянина Харука гості зложили допомогу на фонд визвольної боротьби. Жертвували слідуючі громадяне по 1 дол.: А. Харук, М. Кінаш, К. Сулима, В. Кушнір, І. Прокопчук, Михаліна Ґурбель, С. Ґурбель, О. Косюк, Марія Сороката, Юлія Кушнір, М. Вецал; по 50 ц.: Іл. Околіта, М. Яцишин, Марія Кінаш. Разом зібрано 12 дол. і 50 ц., котрі вислано через Обеднання до краю.

Марія Кінаш.

МЕКАДУ, ПА.

З панахиди на рідний край.

Дня 25 листопада Українці в Мекаду віддали пошану тим героям, що поклали свої голови в обороні проголошеної дня 1. листопада 1918 року української держави. В українській греко-кат. церкві відправлено панахиду, а парох о. Обушкевич виголосив проповідь, в якій представив нашу боротьбу та візвав присутних зложити жертви на допомогу дальшій боротьбі з ворогами нашого народу.

Зібрано $44.05, які відослано до краю через Обеднанне, призначуючи їх на допомогу інвалідам.

Жертвували: о. В. Обушкевич 5 дол., Д. Баволяк 5 дол.; по 1 дол.: Д. Капітула, К. Поступак, А. Мрочко, Ю. Ткачишин, М. Поступак, Ф. Бованко, Ю. Денис, В. Романків, О. Поступак, І. Когут, п-ні Ілішин, І. Поступак, Анна Рихел, Катерина. Грицьковян; по 50 цнт.: Н. Нітран, Пелагія Притульська, Ева Павук, п-ні Артим, Анна Поступак, пні Бесідка, п-ні Гладиш, п-ні Царик, Марія Панько, Софія Поступак, п-ні Томашевська, Марія Кріль, В. Сухиня, п-ні Матвійко, І. Присяжний, М. Сухиня, П. Мельник, С. Артим, С. Поступак, А. Томашевський, Д. Вайда, Ю. Галгас, І. Качмар, І. Мохнач, Т. Пласконос, Т. Решетар, В. Вайда, І. Кавуля, Д. Стицовян; по 25 цнт.: Іл. Сахар, П. Петрецький, М. Патриляк, І. Цесляк, К. Поступак (мол.), І. Копій, М. Ушій, Т. Ковик, п-ні Петрецька, п-ні Михалишин, п-ні Чорба, Анастазія Петрунцьо, Феня Сухиня, п-ні Мазур, Анна Логінець, п-ні Вайда, п-на Матвійцьо; Параска Базар 20 ц.; не подали імен на суму $1.10. Разом зібрано $44.05.

Д. Капітула.

АКРОН, ОГАЙО.

Збірка на інвалідів.

В суботу, 13 жовтня, заходом відділу 295 У. Н. С. відбувся баль, на котрім секретар нашого відділу Василь Пільгуй промовив декілька слів. При тім він сказав, що до нашого відділу належать бувші стрільці У. Г. А., які хвалять УНС. як найліпшу українську запомогову орґанізацію, котра при лихій пригоді стає великою помічю.

Згадавши про геройства У. Г. А., котра боролася за визволення українського народу, він заклиакв складати жертви на інвалідів нашої рідної армії.

Збірку переводили Ф. Дрижак і І. Синюта, що зібрали 27 долярів і 75 центів. Жертви дали такі особи: І. Синюта 10 дол.; Ф. Дрижак 1 дол. 50 ц.; по 1 дол.: В. Пулк, О. Цепко, В. Сенюк, І. Семенюк, Т. Намачинський, Т. Ґаламай, Н. Гащишин і Т. Шеремета; по 50 цнт.: К. Цепко, М. Содомір, С. Дреслер, Г. Корпіта, Г. Кірик, А. Косоноцький, Т. Боран, М. Іванців, Г. Сташків, І. Шляхетко і Ф. Коник; по 25 ц.: Е. Мінько, І. Цепко, І Фіглер, П. Кос, Д. Василишин, Ф. Козопас, Н. Соколовський; дрібними датками 1 дол. Разом $27.75.

Гроші вислано до краю через Обеднання.

Всім жертводавцям складаємо щиросердечну подяку, що прийшли з допомогою тим героям, які не шкодували свого життя в обороні рідної землі.

Ф. Дрижак,
бувший стрілець У. Г. А.

LITTLE JULIUS SNEEZER — BY BAKER

JULIUS-COME BACK HERE, THIS VERY MOMENT!
WHAT'A YA WANT MA?
DID YOU WASH YOUR FACE AND HANDS BEFORE THE MUSIC TEACHER CAME?
AND YOUR EARS.
OH-MY EARS?
OH YOU!!
WELL I WASHED THE ONE THAT WOULD BE NEXT TO HIM!